

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 :1) และเมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษานั้นพื้นฐานแล้วผู้เรียนจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และนำความรู้ หลักการกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 :6) แม้ว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญดังกล่าว แต่การเรียนคณิตศาสตร์ มักจะเป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบ เพราะผู้เรียนคิดว่าเป็นวิชาที่ยาก น่าเบื่อ ไม่สนุกสนาน มีการบ้านมากและครูดูปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนคือ ครูจะเน้นเพียงทักษะการคิดคำนวณเพียงอย่างเดียว โดยการบรรยายตัวอย่างบนกระดาน อธิบายแล้วทำแบบฝึกหัด ทั้งยังไม่เน้นกระบวนการคิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล การตอบคำถามมักเน้นเพียงคำตอบเดียวจนนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีผลทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์และมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 : 45)

ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและเพียรพยายามที่จะให้ตนเองและคนใกล้ชิดหรือคุ้นเคยมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ทุกคน ย่อมต้องการให้ลูกทุกคน มีความสุข ครูอาจารย์ต่างก็อยากให้ลูกศิษย์ของตนร่าเริง แจ่มใส และมีความสุข การเรียนรู้มีความสุข

จะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้เรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจมีความคิด มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจ มีความสนใจในสิ่งต่างๆ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อยที่แตกต่างจากคนอื่น สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพทางความคิดและสติปัญญา มีความหวังในชีวิต มีความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตนเอง ได้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ เพื่อจะได้ค้นพบความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นอยู่ และรอการพัฒนา มีกำลังใจที่จะต่อเติมฝันของตนเองให้สมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญคือ การเรียนการสอน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และเพื่อนในกลุ่ม โดยครูต้องให้ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยน ต่อผู้เรียนทุกคน โดยทั่วถึง เข้าใจในเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนสนุกแปลกใหม่ จูงใจให้ติดตาม และเร้าใจให้อยากค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ในสิ่งที่สนใจ รู้จักคิด และพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับขยายลงไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถประยุกต์ใช้ได้ในสภาพความเป็นจริง พ่อแม่ยอมรับในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เข้าใจในศักยภาพของเด็กและส่งเสริมความสามารถของเด็ก และเพื่อนในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน มีความรักใคร่สามัคคีกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 34-39) ความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกันได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุข การศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่ว่า “สมองมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด เมื่อผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุขในสมองจะมีการหลั่งสารเคมีที่ทำให้เกิดความดีใจและจะไปเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้สูงขึ้น” พระธรรมปิฎก.ป.อ.ปยุตโต (2542 : 7) ถ้านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ เรียนในสิ่งที่อยากเรียน จะทำให้เด็กมีอารมณ์ดี ไม่ก้าวร้าว สามารถพัฒนาสติปัญญาได้เร็วกว่าการเรียนรู้ในสภาพที่เคร่งเครียด เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 68) รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านอื่นๆที่เกี่ยวกับผลของการเรียนรู้ อย่างมีความสุข (ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร.2544 : 58) และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ที่มีความสุข (สายสมร โลหะกิจ. 2546 : 58) จึงเห็นได้ชัดว่าการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สายทิพย์ แก้วอินทร์. 2548 : 56)

การเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ โดยที่ตัวนักเรียนเองมีความสุขในการรับรู้ความรู้นั้น ยิ่งในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยแล้ว ถ้านักเรียนเรียนแล้วมีความสุขในการเรียน ก็ถือได้ว่า การเรียนการสอนของครูและนักเรียน นั้นประสบผลสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง และเป็นสิ่งสนับสนุนให้ครูพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถ ในทุกๆด้าน เพราะเมื่อกระทำกิจกรรมใดแล้วเกิดความสุข นักเรียนก็ย่อมอยากทำกิจกรรมนั้น ซ้ำอีก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 32) เกี่ยวกับความสุขนี้ ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุขให้เกิดแก่ผู้เรียน ด้วยการสร้างให้ผู้เรียนเกิด ความรักความผูกพันและศรัทธาต่อการเรียน ด้วยการจัดบทเรียนให้มีคุณค่าและความหมาย เหมาะกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหา คำตอบจากธรรมชาติและชุมชน รู้จักวิเคราะห์ตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างสุขสบายทั้งกายและใจ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 12) มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ อย่างมีความสุขว่า ถ้านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ เรียนในสิ่งที่อยากเรียน จะทำให้ เด็กมีอารมณ์ดีไม่ก้าวร้าว สามารถพัฒนาสติปัญญาได้เร็วกว่าการเรียนรู้ในสภาพที่เคร่งเครียด (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2542 : 68) นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการ เรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลายท่านที่พบว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความ สุข ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี ขึ้นในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผลของการเรียนรู้ที่มีความสุข (ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร. 2544 : 58) และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอน โดย วิธีการเรียนรู้ที่มีความสุข (สายสมร โลหะกิจ. 2546 : 58) จึงเห็นได้ชัดว่าการเรียนรู้ที่มีความ สุขของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สายทิพย์ แก้ว อินทร์. 2548 : 56)

ส่วนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในปัจจุบันของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 27 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด แต่จากผลการประเมินใน ระดับต่าง ๆ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยภาพรวมของ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นจากผลการสอบระดับชาติ (O – NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีการศึกษา 2553 ในวิชา

คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.48 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่ได้ ร้อยละ 14.99 ถึงแม้ว่าผลการสอบระดับชาติ (O – NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีการศึกษา 2553 ในวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่ต้องการจะศึกษาว่าความสุขในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หรือไม่

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

สมมติฐานการวิจัย

ความสุขในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 7961 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 381 คน

ตัวแปร ที่ศึกษาได้แก่

ความสุขในการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ระหว่างเดือนมกราคม – พฤษภาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความสุขในการเรียน** หมายถึงความสบายกายสบายใจจากการได้รับประสบการณ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์** หมายถึงระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประกาศผลการสอบ O-NET

ประจำปีการศึกษา 2553 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3. แบบวัดความสุข หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ประเมินพฤติกรรม คุณลักษณะบุคลิกภาพ
และคุณลักษณะนิสัย โดยผู้วิจัย ได้ออกแบบเป็น 5 ระดับ ได้แก่มีความสุขมากที่สุด มีความสุข
มาก มีความสุขปานกลาง มีความสุขน้อย มีความสุขน้อยที่สุด และแบ่งองค์ประกอบของการ
เรียนรู้ที่มีความสุข เป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านผู้เรียน องค์ประกอบด้าน
ผู้สอน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับ
ผู้อื่น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง
การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นสุขในการเรียน แล้วส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้น
กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นสุขในการเรียนมาก ก็จะแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางการ
เรียนมากด้วย และความสุขในการเรียนนี้ ก็จะสามารทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
ขึ้นได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัย จะเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างมีความสุขเพื่อ
พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะสำคัญที่ทำให้
ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปเป็นกรอบ
แนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย